

Til Miljø- og Fødevareministeriet
Sendt per mail til: mfvm@mfvm.dk

6. april 2020

Høringssvar til udkast til forvaltningsplan for bæver. (J. nr. 2017-5409)

Agri Nord har læst udkastet til den ny forvaltningsplan for bæver med interesse, da den kan påvirke flere af vores medlemmers og kunders arealer.

Med baggrund i, at Agri Nord har stor erfaring med både tilskudsordningerne "Økologisk Arealtilskud" og "Pleje af græs- og naturarealer" samt udfordringer med dyrkningsarealer der kommer under artikel 32, fremsendes hermed vores høringssvar.

Påvirkning af tilskudsordninger:

Ved at benytte ordningerne "Økologisk arealtilskud" og "pleje af græs- og naturarealer" binder man sig til nogle forpligtigelser i en femårig periode. Ansøger får tilskud hvert år, og ændrer arealets tilstand sig, så det ikke er muligt at overholde disse forpligtigelser, skal vedkommende betale tilskuddet tilbage for de foregående år i tilsagnsperioden samt mister tilskuddet for indeværende og fremtidige år.

Hvis et areal, med f.eks. tilsagn og tilskud til pleje af græs- og naturarealer oversvømmes i år 5, skal det tilskud, der er udbetalt de fire foregående år, betales tilbage. Dette kan have store konsekvenser for både den lille og den store naturplejer. Risikoen for tilbagebetalingskravet kunne resultere i, at færre vil afgræsse arealer, da tilskuddet ofte er afgørende for forretningen. Risikoen for at skulle tilbagebetale tilskud for arealer langs vandløb vil være for stor for flere, og dermed afskrække dem fra at græsse et areal.

Denne forvaltningsplan påvirker direkte risikoen ved at indgå i støtteordninger langs vandløb og lign., hvor bæveren forefindes eller kan etablere sig indenfor en fem årig periode hvor tilsagnene løber.

Det er ikke muligt at gøre tiltag for at sikre sine arealer mod oversvømmelse der skyldes bæver dæmninger, og dermed er dette en risikofaktor, som tilsagnshaver ikke kan gardere sig imod.

Herunder er et par regneeksempler på hvad dette kan betyde:

Pleje af græs- og naturarealer uden grundbetaling giver 2.600 kr./ha. Hvis en bæver i det 5. år placerer sin primærdæmning, som ikke må fjernes, så 10 ha ikke kan afgræsses har det følgende økonomiske konsekvenser.

Tilbagebetale af tilskud: 2.600 kr./ha/år * 10 ha * 4 år = 104.000 kr.

Tab af tilskud for det 5. år: $2.600 \text{ kr./ha/år} * 10 \text{ ha} * 1 \text{ år} = 26.000 \text{ kr.}$

I alt mister vedkommende 130.000 kr. i tilskud.

Tilskud til Økologisk arealtilskud gives i 5 år til arealer, der omlægges til økologi. Tilskuddet gives kun til arealer, der opfylder betingelserne for grundbetaling. Lægges en landmand sin bedrift om, får han 870 kr./ha/år i 5 år samt 1.200 kr./ha/år i to år. Yderligere kan han få 500 kr./ha/år for reduceret N-kvote, hvilket særligt ejendomme med mange og lave græsarealer benytter sig af. Etablerer en eller flere bævere sine dæmning så 40 ha oversvømmes det 3. år, vil det have følgende økonomiske konsekvenser.

Tilbagebetaling af basistilskud: $870 \text{ kr./ha/år} * 40 \text{ ha} * 3 \text{ år} = 104.400 \text{ kr.}$

Tilbagebetaling af tilskud reduceret N-kvote. $500 \text{ kr./ha/år} * 40 \text{ ha} * 3 \text{ år} = 60.000 \text{ kr.}$

Tilbagebetaling af omlægningstillæg: $1.200 \text{ kr./ha/år} * 40 \text{ ha} * 2 \text{ år} = 96.000 \text{ kr.}$

Tab af basistilskud for de sidste to år: $870 \text{ kr./ha/år} * 40 \text{ ha} * 2 \text{ år} = 69.600 \text{ kr.}$

Tab af tilskud reduceret N-kvote for de sidste to år. $500 \text{ kr./ha/år} * 40 \text{ ha} * 2 \text{ år} = 40.000 \text{ kr.}$

I alt mister vedkommende 370.000 kr. i tilskud.

Denne risiko er der intet svar på, hvordan ansøger håndterer i forhold til arealbaseret ansøgninger om støtte fra f.eks. Landbrugsstyrelsen.

En løsning kunne, eftersom tilsagnshaver/ansøger ikke har mulighed for at hindre primærdæmningen eller fjerne den og dermed ikke selv er forskyldt i, at arealet ikke kan leve op til tilsagnet, være at anerkende bæverens påvirkning som force majeure.

Agri Nord forventer derfor at påvirkningen fra bæverens naturlige adfærd på støttebærende arealer anerkendes som force majeure så det tilskud der er givet ikke skal betales tilbage samt at der gives tilskud for den resterende periode hvis tilsagnet opretholdes på det resterende af det søgte areal. Dvs. force majeure uden forudgående ansøgning om dispensation.

Mulighed for artikel 32:

Forvaltningsplanen åbner op for at arealer der er berettiget til grundbetaling, men oversvømmes grundet en bævers dæmning, kan indgå i et projekt og dermed komme under artikel 32.

Da der blot er nævnt at Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen vil finde en model og at der vil komme en vejledning, er det fortsat uklart hvilke arealer dette vil omfatte.

Det er uklart hvor vandlidende arealerne skal være, før de bliver en del af projektet og ligeledes hvorvidt man vil medtage en bræmme omkring det mest oversvømmede i projektet. Ligeledes er det uklart, hvor længe arealet kan være under artikel 32 hvis det oversvømmes som følge af en primær dæmning. Hvis dæmningen forsvinder efter nogle år, vil arealet så kunne opnå grundbetaling igen.

Landmanden der dyrker arealet vil ikke blot tabe udbetalingen fra grundbetaling men også miste udbytte på arealerne. Dette kan give udfordringer både i forhold til foder og økonomien. Forvaltningsplanen beskriver ikke hvordan denne udfordring gribes an.

Fås der "Økologisk arealtilskud" til arealerne kan dette tilsagn ikke opretholdes hvis arealerne kommer under artikel 32. her vil tabet udover reduceret udbytte også være krav om tilbagebetaling og mistet tilskud for de resterende år tilskuddet ville være. Se beregning ovenfor.

Vanligt vis er det frivillig at indgå i vådområde- eller naturprojekter hvor arealerne efterfølgende vil kunne få grundbetaling i f.eks. 20 år som følge af artikel 32. Men i de tilfælde hvor en bæver laver en dæmning, er dette ikke noget lodsejeren frivilligt har indvilliget i.

Agri Nord forventer hermed at forvaltningsplanen beskriver mere konkret hvilke arealer der kan komme under artikel 32 samt hvordan man forholder sig til arealernes tab af værdi og dyrkningsmuligheder.

Man kan sige, at eftersom det var Miljøstyrelsen, der satte den ud, uden at overveje konsekvenserne af det. Må det være Miljøstyrelsen der er ansvarlig for de forårsaget skaden bævere medfører i det videre forløb.

Fremadrettet:

Med en bestandsøgning på 7-10 % årligt, vil spredningen af bæver ske hurtigt og der vil formentlig ikke gå mange år før det er yngleterritorier i hele Jylland. Dette sammenholdt med risikoen for oversvømmede marker og naturarealer er bekymrende da omfanget og de økonomiske tab både for den enkelte og samlet vurderes at kunne blive store.

I udkastet til forvaltningsplanen står, at det ikke er forventeligt at bestanden i Jylland opnår gunstig bevaringsstatus inden en kommende vurdering i 2025. Den vil dermed fortsat være omfattet af habitatdirektivet og man dermed ikke må regulere arten.

Desuden er der planer om at øge bestanden ved at tilføre individer. Dette vil resultere i flere territorier og familier og dermed kunne resultere i flere oversvømmelser af arealer.

Bæver har lige nu ingen grænse for udbredelse og har allerede formeret sig langt udenfor Klosterheden, som var dens oprindelige udsætningssted i Jylland. Agri Nord kræver hermed at der skal laves en oversigt over hvilke områder den må sprede sig til og en plan for hvad der kan gøres for at hindre skader i de øvrige områder hvis der er en bæver der laver dæmninger der.

I de områder hvor der ikke umiddelbart kan gives tilladelse til at regulere eller på anden måde hindre bævere i at lave dæmninger, der resultere i oversvømmelse af arealer, forventer Agri Nord hermed at der findes ordninger så arealer med tilskudsordninger som "Økologisk arealtilskud" og "Pleje af græs- og naturarealer" ikke berøres økonomisk. Det samme forventes for de arealer hvor arealer med oversvømmelse reducere udbyttet på dyrket arealer, hvor med værdien af disse arealer falder, selvom det skulle kunne gå under artikel 32 i en årrække.

Udsigten til at bæver ikke kan reguleres, forstærker behovet for at afklare hvor mange år et areal kan indgå i artikel 32 samt om det er muligt at optage driften og grundbetalingen på arealer i de tilfælde hvor en dæmning f.eks. forlades og dermed kan fjernes eller falder sammen.

Med venlig hilsen

Kirsten Badawi Plesner
Natur- og Projektkonsulent

Direkte +45 9635 1193
E-mail kbp@agrinord.dk